

vilde have Et eller Andet i patriotiske Niemed, havde de ikke Naad dertil; men naar der skulde kjøbes nye Jorder eller sættes Penge i Aktieforetagender, saa havde de Penge nok, og det ærede Medlem satte dette Udtryk om „de høie Herrer“ i en umiskjendelig Forbindelse med Landsstinget, hvilket blev endnu tydeligere derved, at han talte om de „privilegerede Klasfer“. Seg tror nu, at man ikke med fuld Føie kan sige om disse „høie Herrer“, disse „privilegerede Samsundsklasfer“, at de have staaet tilbage i at yde pekuniære Offre i almen-nyttige, offentlige, patriotiske Formaal. Tværtimod, det vilde være en ganske ubesjæet Bestyldning, dersom man vilde sige om de rige Borgere i vort Land, hvad enten de ere Godser eller drive store Forretninger eller sidde som Kapitalister, at de holde sig tilbage. Det er ikke Tilfældet. Der er i de Klasfer forholdsvis langt større Tilbøjelighed til at yde, end der er i den egentlige Middelstand og navnlig i Gaardmændenes Klasse. Gaardmændene have fra gammel Tid en stærkt udviklet økonomisk Tendents, — jeg siger det ikke som nogen Dadel; jeg nævner kun et Faktum —, og der er en stor Tilbageholdenhed i at understøtte offentlige Foretagender ved frivillige Gaver; naar man kommer til Gaardmandsklassens Sommer, ere de snappede haardt til, og de Herrer, som have politiske Opgaver, have et Ord at fortælle derom; ikke sandt? Mere end eengang er der blevet klaget over, og det med Rette, at skjændt der var stor Velstand og Overflødighed, var der kun ringe Villie til at yde Pengeoffre i saadanne Formaalets Tjeneste, som dog maatte antages efter de Paagjældendes Anskuelse at være i det Heles Vel. Men lad os ikke fordybe os her i en Undersøgelse af, hvad den Eine eller den Anden maatte have forskyldt i den Retning; lad os huske paa, at den Opgave, hvorefter det dreier sig her, er sandelig en, der mere end nogensomhelst anden, der kan peges paa, er en fælles Opgave for alle Borgere i Landet, Store og Smaa, Unge og Gamle, Rige og Fattige. Der er blevet sagt, at der blev bragt „forholdsvis større“ Offre af dem, der Intet havde, og som maatte bringe deres Liv og personlige Tjeneste til Fædrelandets Forsvar. Men den, der har Noget, skal jo bringe akkurat samme Offer; han skal ogsaa bringe sit Liv og sin personlige Tjeneste til Fædrelandets Forsvar, og jeg ser ikke, at Offeret bliver forholdsvis større for den Eine end for den Anden; thi vi ere Alle enige om at erkjende, at den, der Intet har, kan der ikke være Tale om at paalægge Offre af Penge til disse Sager, men fordi han ikke kan offere i Penge, derfor offerer han virkelig forholdsvis ikke mere ved at bringe sin personlige Tjeneste. Naar der er Tale om Forsvarsvæsenet, er der for det Første det Fællesskab for os Alle, at den rige og den fattige Soldat begge have samme Krav paa, at Fædrelandet, som kræver, at de skulle offere deres Liv og Blod, og-

saa yder dem de Betingelser, under hvilke deres Forsvar kan ydes saa kraftigt som muligt og med den størst mulige Virkning. Den menige og fattige Soldat har lige saa godt som den rigeste Krav paa, at naar han føres ud til Kamp, skal han være oplært saaledes, at han kan gjøre sin Pligt, være bevæbnet saaledes, at han kan staa imod sine Modstandere, og være forsynet med saadanne Forsvarsmidler og Fæstningsværker, som kunne gjøre hans Offer saa ringe som mulig. Dernæst er det jo Opgaven med vort Forsvarsvæsen at vedligeholde det frie og selvstændige Samsund, i hvilket den Fattige nu har i alle Henseender samme Lod som den Rigeste. Det, der skal værges om, mine Herrer, er ikke det og det Guds, den og den Rigdom, men det er den borgerlige Frihed og Uafhængighed, som selv den ringeste Mand i vort Fædreland nyder. Det, vi skulle forsvare, er vor Ret til at være et Folk, som selv raader over sin Skjæbne. Der er ingen større Ulykke tænkelig for os som Folk, end at vi nogensinde skulde komme til at miste denne Ret, og Følgerne deraf vilde væsentligt komme til at hoile paa dem, der have mindst af Penge, og for hvem derfor den borgerlige Frihed og Lighed er et „forholdsvis større“ Gode end for de Andre. hvilken Tilstand vilde vi komme under? Vi tale saa ofte om vore ulykkelige Brødre i Nordstovsig; lad os mindes de tunge Vilkaar, under hvilke de leve, baade de Rige og de Fattige, sammenlignet med den lykkelige Tilstand, hvori vor Befolkning, selv den allexfattigste Del, i den Retning lever her, hvor de føle sig som selvstændige Medlemmer af et frit og uafhængigt Samsund, hvor de kunne gjøre Regning paa, at deres Lands Ledelse foregaar i national Aand, og at der ikke er nogensomhelst Bestræbelse for at tilintetgjøre det, som for dem er det Dyrebareste og Helligste af Alt, Sammenknytningen med Fædreland og Fortid. Lad os, naar vi tænke paa, hvad det er, vi skulle forsvare, se hen til den nationale, sproglige og politiske Underkuelse, hvorunder vore fraskilte Brødre leve i det Land, der ikke har været tilstrækkeligt forsvaret og værget og derfor nu sidder under fremmed Herredømme. Vi bør dog være enige om, at denne Opgave er lige stor og lige vigtig for os Alle, og at derfor ogsaa Byrderne, Udgifterne til dette Forsvar, bør bæres af os Alle. Det er for mig det, som danner den største Skyggeside ved Flertallets Betænkning, at den i Stedet for at fastholde, at Forsvarsvæsenet er et af de allerførste og vigtigste Statsniemed, der nødvendig maa komme ind under den fælles og almindelige Virksomhed, stiller det op, som om Forsvarsvæsenet var Noget, der særlig vedkommer enkelte Dele af Befolkningen, nemlig de Velhavende, og at Udgiften derfor skal lægges over paa en særlig Del af Folket. Der er med stor Bestemthed protesteret mod, at den besynderlige Sammensmeltning af Forsvarsvæsenet og Indkomsskat skulde